

Тема 4

Рахунки бухгалтерського обліку та подвійний запис

**4.1. Рахунки бухгалтерського обліку:
поняття, призначення, будова**

**4.2. Активні та пасивні рахунки:
поняття, призначення, будова**

**4.3. План рахунків бухгалтерського
обліку**

**4.4. Відображення операцій на рахунках
способом подвійного запису**

**4.5. Синтетичні та аналітичні рахунки:
поняття, призначення будова**

4.1. Рахунки бухгалтерського обліку: поняття, призначення, будова

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Етапи облікового процесу

Спостереження

документу
вання

первинні
документи

Вимірювання

оцінка

єдиний
грошовий
вимірник

Реєстрація

Узагальнення

баланс

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Етапи облікового процесу

Спостереження

документу
вання

первинні
документи

Вимірювання

оцінка

єдиний
грошовий
вимірник

Реєстрація

рахунки

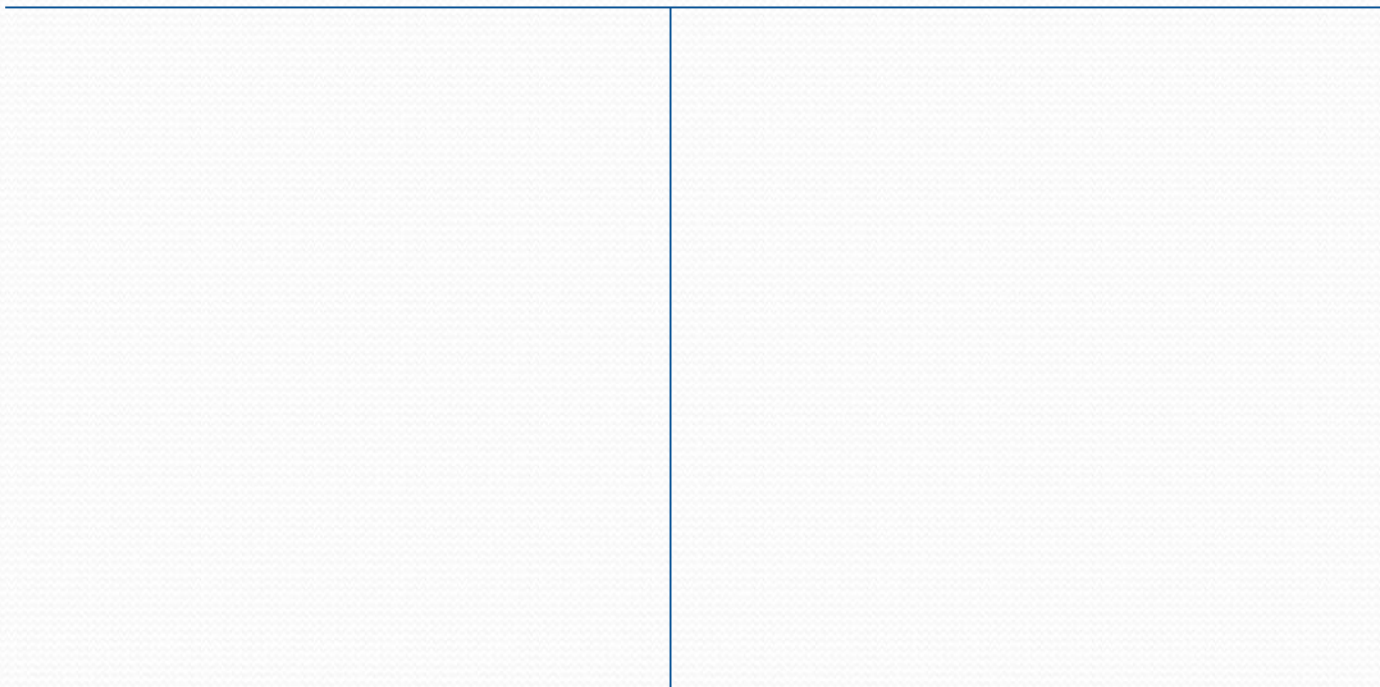
Узагальнення

баланс

З позиції науки **рахунок** – це елемент методу бухгалтерського обліку, який являє собою спосіб систематизації (економічного групування) та поточного обліку стану та зміни однорідних за економічним змістом об'єктів бухгалтерського обліку (активів, джерел їх утворення та господарських процесів) для одержання інформації, необхідної для управління такими об'єктами обліку;

З позиції практики (техніки обліку) **рахунок** – це обліковий реєстр, ідентифікатор сукупності однорідних об'єктів, який представляється у вигляді двосторонньої таблиці.

Назва рахунку

--	--

Дéбет

Назва рахунку

Крédит

Д

Назва рахунку

К

Увага!

Назви рахунків – для кожного об'єкту індивідуальні, а позначення його сторін – універсальні для всіх!

cartoon.kulichki.ru

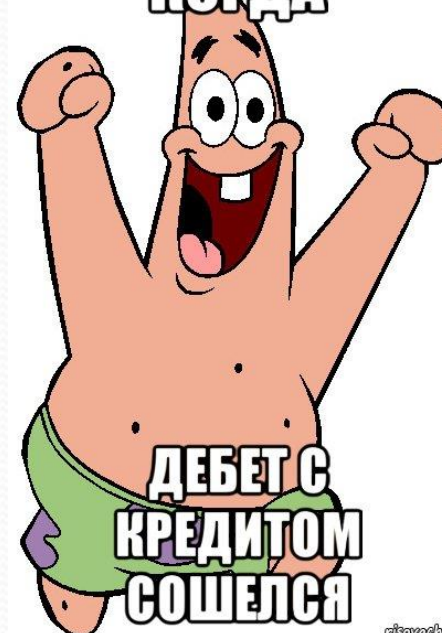

Главное - не победа,
а чтобы
дебет с кредитом
сошлись!

Рахунок "Каса"			
Д-т			К-т
Сальдо на початок місяця	1 000		
З банку	35 000	На заробітну плату	32 000
За послуги	10 000	На відрядження	5 000
		Здано в банк	7 000
Оборот (всього надійшло)	45 000	Оборот (всього видалено)	44 000
Сальдо на кінець місяця	2 000		

ТО ЧУВСТВО
КОГДА

ДЕБЕТ С
КРЕДИТОМ
СОШЕЛСЯ

ribovach.ru

Відкрити рахунок – вписати в нього початковий залишок (тобто вартісну оцінку об’єкту на початок звітного періоду). Цю інформацію можна одержати з балансу за попередній звітний період (який буде початковим для цього періоду).

Початковий залишок по рахунку що називається “**початкове сальдо (ś)**”.

4.2. Активні та пасивні рахунки: поняття, призначення, будова

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

<i>Статті активу</i>	<i>Сума, грн.</i>	<i>Статті пасиву</i>	<i>Сума, грн.</i>
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачаль- никами та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

Д Сировина та матеріали К

Д Виробництво К

Д Готівка К

Д Поточні рахунки в національній валюті К

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Д Статутний капітал К

Д Прибуток нерозподілений К

Д Розрахунки з постачальниками і підрядниками К

Д Розрахунки за виплатами працівникам К

Життєвий цикл активу

Будова активного рахунку

Дéбет	Назва рахунку	Крédит
<u>Сальдо</u> <u>початкове (')</u>		

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

₴ 13000

Д Сировина та матеріали К

₴ 2000

Д Виробництво К

₴ 1100

Д Готівка К

₴ 50

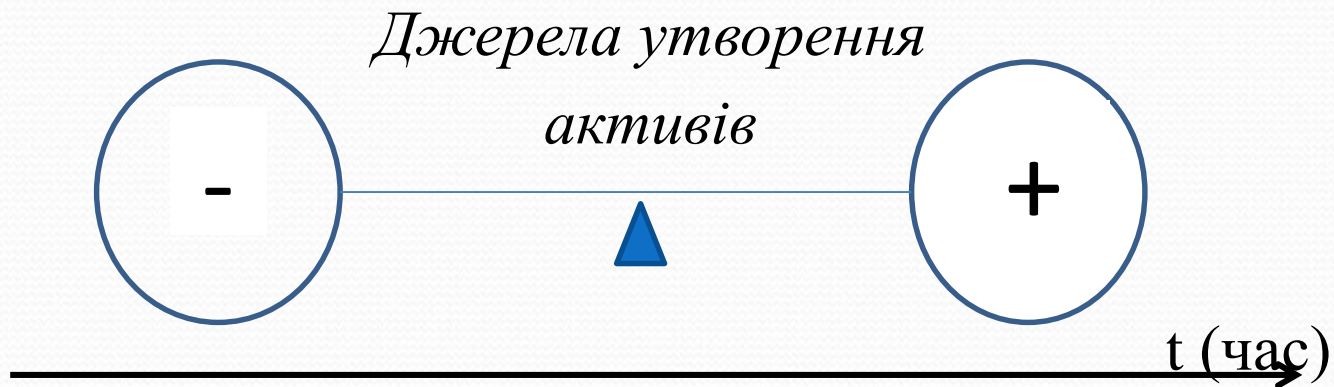
Д Поточні рахунки в національній валюті К

₴ 13850

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Життєвий цикл джерел утворення активів

Будова пасивного рахунку

Дéбет	Назва рахунку	Крédит
		<u>Сальдо</u> <u>початкове (ś)</u>

Баланс ЗАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

₴ 13000

Д Сировина та матеріали К

₴ 2000

Д Виробництво К

₴ 1100

Д Готівка К

₴ 50

Д Поточні рахунки в національній валюті К

₴ 13850

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Д Статутний капітал К

₴ 26000

Д Прибуток нерозподілений К

₴ 1500

Д Розрахунки з постачальниками і підрядниками К

₴ 1400

Д Розрахунки за виплатами працівникам К

₴ 1100

В активному рахунку інформація про надходження (збільшення) активів відображається в дебеті, а про витрачання (списання, погашення) – в кредиті рахунку

Дéбет	Назва активного рахунку	Крédит
<u>Сальдо</u> <u>початкове (ś)</u>		
		

В пасивному рахунку інформація про збільшення власного капіталу або зобов'язань відображається в кредиті, а про витрачання (зменшення, погашення) – в дебеті рахунку

Дéбет	Назва пасивного рахунку	Крédит
		<u>Сальдо</u> <u>початкове (ś)</u>
		

Таким чином, суми за господарськими операціями, які призводять до збільшення об'єкту бухгалтерського обліку, записуються на тій стороні рахунка, на котрій розміщене сальдо.

Записи, які відображають зменшення об'єкту, – на протилежній стороні.

Числові записи по рахунку здійснюються без будь-яких додаткових арифметичних знаків “+” або “–”.

Приклад 1

Протягом звітнього періоду підприємство одержало з поточного рахунку в касу 1100 грн. для виплати заробітної плати. Виплачено працівникам 1000 грн. Залишок невиплаченої заробітної плати повернуто на поточний рахунок. Окрім того, видано 20 грн. підзвітній особі на придбання канцтоварів.

Відобразіть, які зміни в балансі викличуть дані операції та складіть рахунки «Готівка» та «Розрахунки за виплатами працівникам».

Операція 1. Підприємство одержало з поточного рахунку в касу 1100 грн.

1	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні в операції	Готівка	Рахунки в банках
2	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	актив	актив
3	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

₴ 13000

Д Сировина та матеріали К

₴ 2000

Д Виробництво К

₴ 1100

Д Готівка К

₴ 50

1) 1100

Д Поточні рахунки в національній валюті К

₴ 13850

1) 1100

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Д Статутний капітал К

₴ 26000

Д Прибуток нерозподілений К

₴ 1500

Д Розрахунки з постачальниками і підрядниками К

₴ 1400

Д Розрахунки за виплатами працівникам К

₴ 1100

Операція 2. Виплачено працівникам 1000 грн. готівкою.

1	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні в операції	Готівка	Розрахунки за виплатами працівникам
2	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	актив	зобов'язання (пасив)
3	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↓	↓

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

₴ 13000

Д Сировина та матеріали К

₴ 2000

Д Виробництво К

₴ 1100

Д Готівка К

₴ 50

1) 1100 2) 1000

Д Поточні рахунки в національній валюті К

₴ 13850

1) 1100

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Д Статутний капітал К

₴ 26000

Д Прибуток нерозподілений К

₴ 1500

Д Розрахунки з постачальниками і підрядниками К

₴ 1400

Д Розрахунки за виплатами працівникам К

₴ 1100

2) 1000

Операція 3. Залишок невиплаченої заробітної плати (100 грн.) повернуто з каси на поточний рахунок

1	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні в операції	Готівка	Рахунки в банках
2	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	актив	актив
3	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↓	↑

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

₴ 13000

Д Сировина та матеріали К

₴ 2000

Д Виробництво К

₴ 1100

Д Готівка К

₴ 50

1) 1100 2) 1000

3) 100

Д Поточні рахунки в національній валюті К

₴ 13850

3) 100

1) 1100

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Д Статутний капітал К

₴ 26000

Д Прибуток нерозподілений К

₴ 1500

Д Розрахунки з постачальниками і підрядниками К

₴ 1400

Д Розрахунки за виплатами працівникам К

₴ 1100

2) 1000

Операція 4. Видано з каси 20 грн. підзвітній особі на придбання канцтоварів

1	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні в операції	Готівка	Розрахунки з підзвітною особою
2	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	актив	актив
3	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↓	↑

Баланс ПрАТ “Електа” на 31-ше грудня 2012 р.

Д Основні засоби К

₴ 13000

Д Сировина та матеріали К

₴ 2000

Д Виробництво К

₴ 1100

Д Готівка К

₴ 50

1) 1100 2) 1000

3) 100

4) 20

Поточні рахунки в національній валюті

Д К

₴ 13850

3) 100

1) 1100

Статті активу	Сума, грн.	Статті пасиву	Сума, грн.
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	13000	Статутний капітал	26000
Оборотні активи		Прибуток нерозподілений	1500
Сировина й матеріали	2000	Поточні зобов'язання	
Виробництво	1100	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1400
Готівка	50	Розрахунки за виплатами працівникам	1100
Поточні рахунки в національній валюті	13850		
Разом	30000	Разом	30000

Д Статутний капітал К

₴ 26000

Д Прибуток нерозподілений К

₴ 1500

Д Розрахунки з постачальниками і підрядниками К

₴ 1400

Д Розрахунки за виплатами працівникам К

₴ 1100

2) 1000

Д Розрахунки з підзвітними особами К

4) 20

Сума записів, зроблених по дебету рахунку протягом звітного періоду (без урахування сальдо), називається дебетовим оборотом.

Сума записів, зроблених по кредиту рахунку протягом звітного періоду (без урахування сальдо), називається кредитовим оборотом.

Обороти, як правило, підраховуються за місяць.

Дéбет		Готівка		Крédит	
<u>ś</u>		<u>50</u>			
1)	1100			2)	1000
				3)	100
				4)	20
ДО	1100			КО	1120

$$\text{ДО} = 1100$$

$$\text{КО} = 1000 + 100 + 20 = 1120$$

Кінцеве сальдо (s'') – різниця між підсумками записів за дебетом і кредитом рахунків з урахуванням змін на рахунку, що визначається на кінець звітного періоду.

Кінцеве сальдо = початкове сальдо + збільшення по рахунку – зменшення по рахунку

Активні рахунки

$$s'' = \acute{s} + \text{ДО} - \text{КО}$$

Пасивні рахунки

$$s'' = \acute{s} + \text{КО} - \text{ДО}$$

Дéбет	Назва активного рахунку	Крédит
<u>Сальдо</u> <u>початкове (s')</u> 		
Дебетовий оборот		Кредитовий оборот
<u><u>Сальдо кінцеве (s'')</u></u>		

Дéбет	Готівка	Крédит
<u>ś</u> 50		
1) 1100	2) 1000	
	3) 100	
	4) 20	
ДО 1100	КО 1120	
<u><u>s''</u></u> 30		

$$s'' = 50 + 1100 - 1120 = 30$$

Дéбет	Назва пасивного рахунку	Крédит
		<u>Сальдо</u> <u>початкове (s')</u>
		
Дебетовий оборот		Кредитовий оборот
		<u><u>Сальдо кінцеве (s'')</u></u>

Дéбет	Розрахунки за виплатами працівникам		Крédит
		<u>с'</u>	<u>1100</u>
2)	1000		
ДО	1000	КО	0
		<u><u>с''</u></u>	<u><u>100</u></u>

$$\text{ДО} = 1000$$

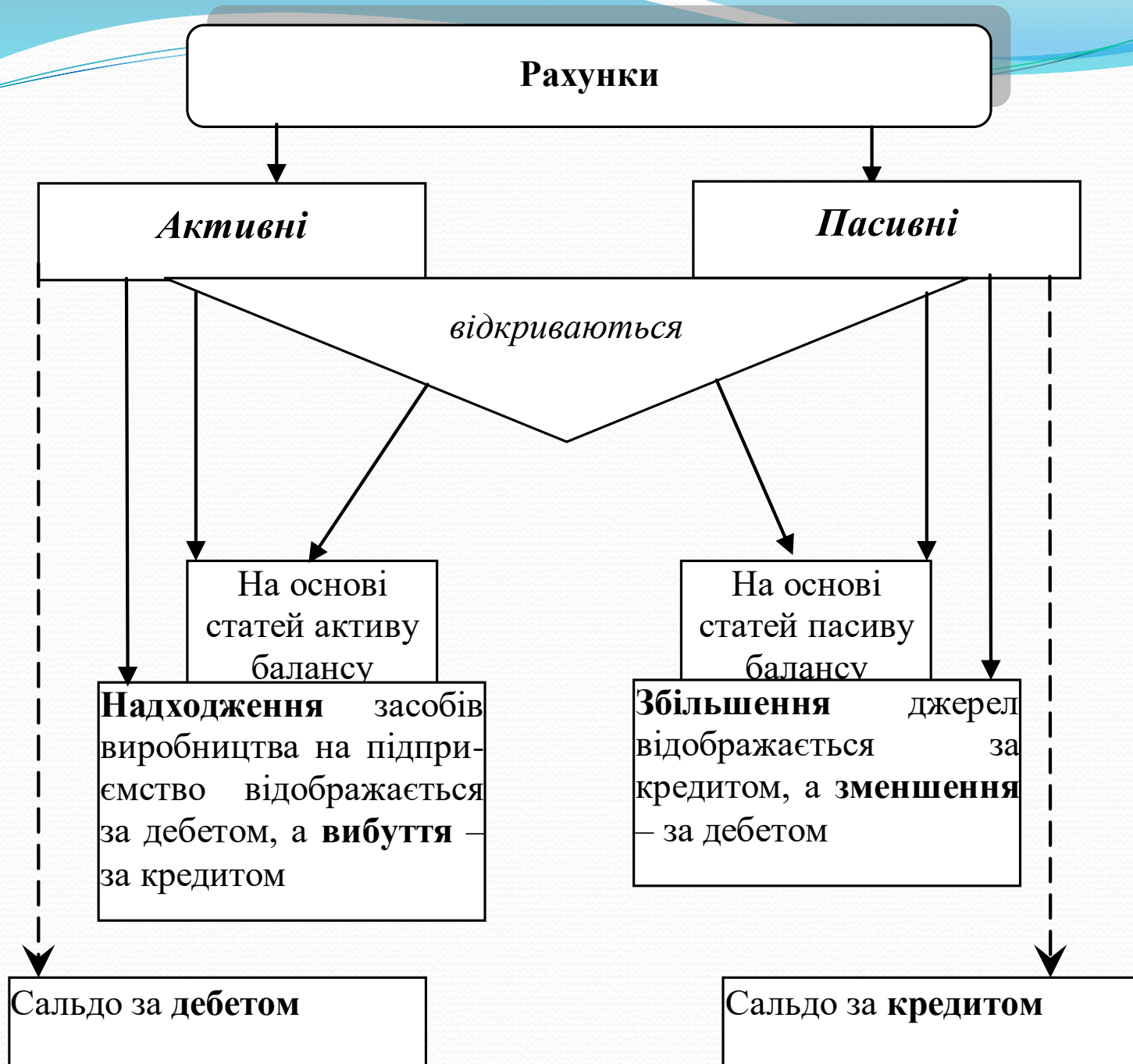
$$\text{КО} = 0$$

$$s'' = 1100 - 1000 = 100$$

Якщо сальдо відображає стан об'єкту на певний момент часу (на початок або на кінець періоду), то обороти – рух об'єкта за звітний період.

Процес передачі даних від початкового до заключного балансу

ПОЧАТКОВИЙ БАЛАНС			
Актив	Сума	Пасив	Сума
статті (рахунки)		статті (рахунки)	
_____	.....	_____	.....
_____	.....	_____	.....
_____	.....	_____	.....

Передача інформації про залишки (сальдо)

на початок звітнього періоду

Д	Активні рахунки	К
S'		
ДО		КО
S''		

**Система рахунків
бухгалтерського
обліку**

Д	Пасивні рахунки	К
S'		
ДО		КО
S''		

Передача інформації про залишки (сальдо)

на кінець звітнього періоду

ЗАКЛЮЧНИЙ БАЛАНС			
Актив	Сума	Пасив	Сума
статті (рахунки)		статті (рахунки)	
_____	.....	_____	.....
_____	.....	_____	.....
_____	.....	_____	.....

Рахунки доходів мають ознаки пасивних рахунків, але оскільки доходи в балансі не відображаються, то такі рахунки **не мають залишків**, а їх обороти завжди співпадають

Дéбет	Назва рахунку доходів	Крédит
		
Дебетовий оборот		Кредитовий оборот

Дебетовий оборот = Кредитовий оборот

Рахунки витрат мають ознаки активних рахунків, але оскільки витрати в балансі не відображаються, то такі рахунки **не мають залишків**, а їх обороти завжди співпадають

Дéбет	Назва рахунку витрат	Крédит
		
Дебетовий оборот		Кредитовий оборот
Дебетовий оборот = Кредитовий оборот		

Увага!

В бухгалтерському обліку термін «рахунок» має слова-омоніми, тобто слова, які однаково пишуться та вимовляються, але мають різні значення. Рахунками також називають:

- бухгалтерський документ, який одне підприємство (постачальник) виставляє іншому підприємству (покупцю) для оплати товарів або послуг на основі укладеного договору;
- рахунок в банку, де підприємство зберігає свої гроші (наприклад, поточний рахунок).

4.3. План рахунків бухгалтерського обліку

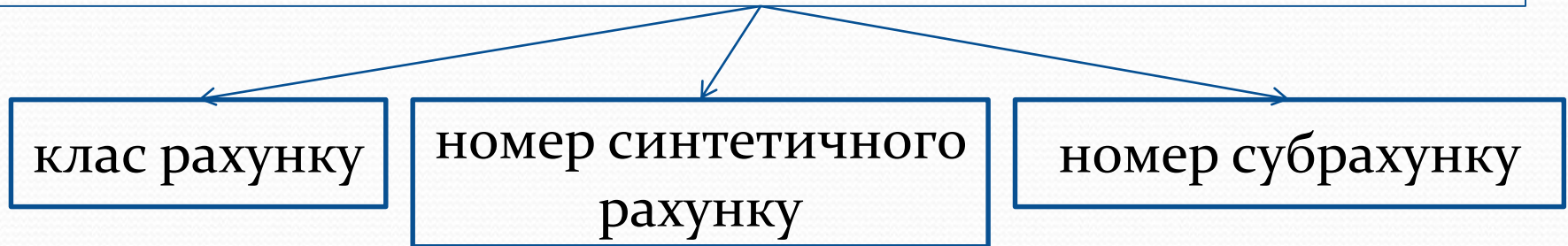
План рахунків бухгалтерського обліку

є переліком рахунків, що відображає всебічне систематизоване групування необхідної інформації про господарську діяльність підприємства (План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція щодо його застосування)

Номер класу	Назва класу	Рахунки, пред- ставлені в класі	Форми звітності
Клас 1	Необоротні активи	Активні	Форма 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»
Клас 2	Запаси		
Клас 3	Кошти, розрахунки та інші активи		
Клас 4	Власний капітал та забезпечення зобов'язань	Пасивні	
Клас 5	Довгострокові зобов'язання		
Клас 6	Поточні зобов'язання		
Клас 7	Доходи і результати діяльності	Рахунки доходів	Форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»
Клас 8	Витрати за елементами	Рахунки витрат	
Клас 9	Витрати діяльності		
Клас 0	Позабалансові рахунки	Позабалансові	Примітки

Структура коду рахунку бухгалтерського обліку

Приклад

201 «Сировина і матеріали»

Клас 2
«Запаси»

Рахунок 20
«Виробничі запаси»

201 «Сировина і
матеріали»

4.4. Відображення операцій на рахунках способом подвійного запису

СИСТЕМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Етапи облікового процесу

Спостереження

документу
вання

первинні
документи

Вимірювання

оцінка

єдиний
грошовий
вимірник

Реєстрація

рахунки

подвійний
запис

Узагальнення

баланс

Подвійний запис

відображення однієї господарської операції двічі: в дебеті одного рахунку та одночасно в кредиті іншого рахунку

Увага!

- 1) всі господарські операції підлягають відображенню в бухгалтерському обліку **на момент їх здійснення** або безпосередньо після цього;
- 2) на кожному рахунку бухгалтерського обліку господарські операції відображаються за датою їх здійсненням у календарній послідовності. Таке групування операцій на рахунках має назву **хронологічного запису**;
- 3) реєстрація господарських операцій на рахунках проводиться тільки **на підставі первинних документів** – без підтверджуючого документу не повинен здійснюватися жоден запис на рахунках.

Порядок формування кореспонденції рахунків

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції		
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні в операції		
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

Кореспонденція рахунків – це взаємозв'язок між рахункам через подвійний запис (тобто зазначення за кожною операцією дебету та кредиту рахунку).

Рахунки, задіяні в операції, називаються кореспондуючими рахунками.

Приклад

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні		
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	борошно	готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

Приклад

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	борошно	готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	20 «Виробничі запаси»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

Приклад

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	борошно	готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	20 «Виробничі запаси»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

Приклад

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	борошно	готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	20 «Виробничі запаси»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

Приклад

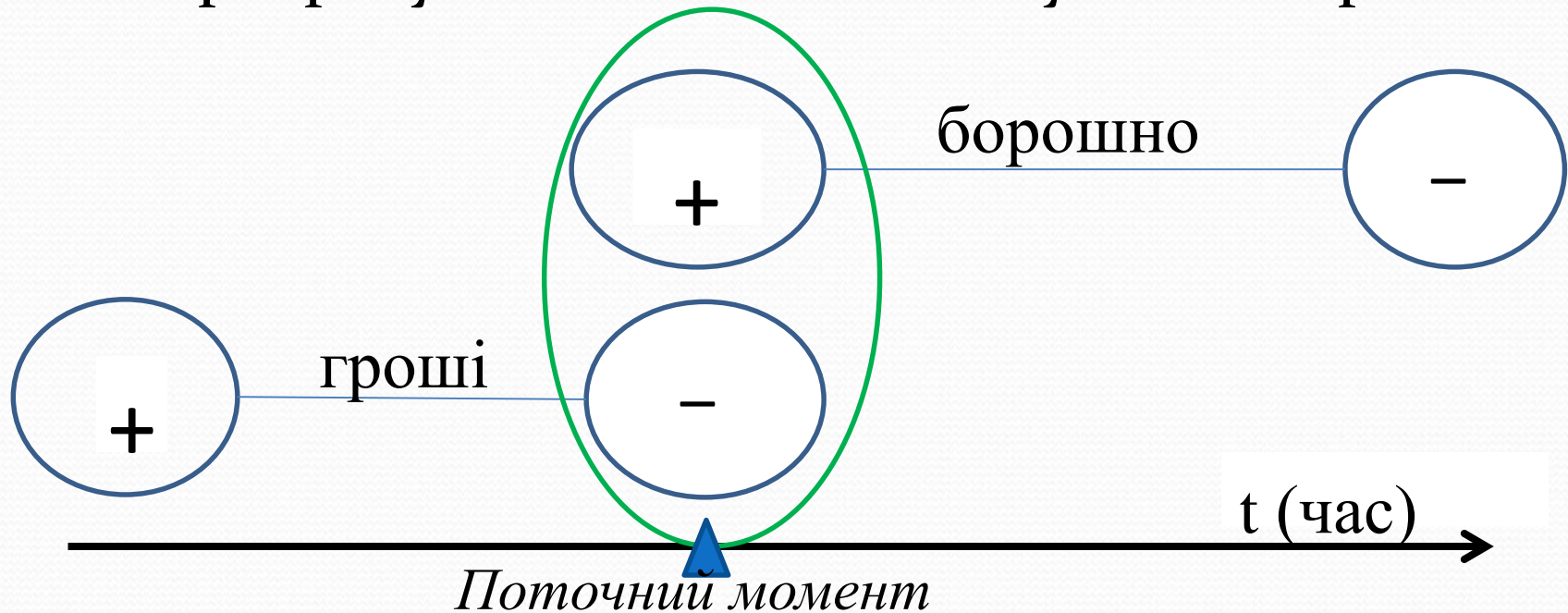
1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	борошно	готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	20 «Виробничі запаси»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта	Д	К
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

Приклад

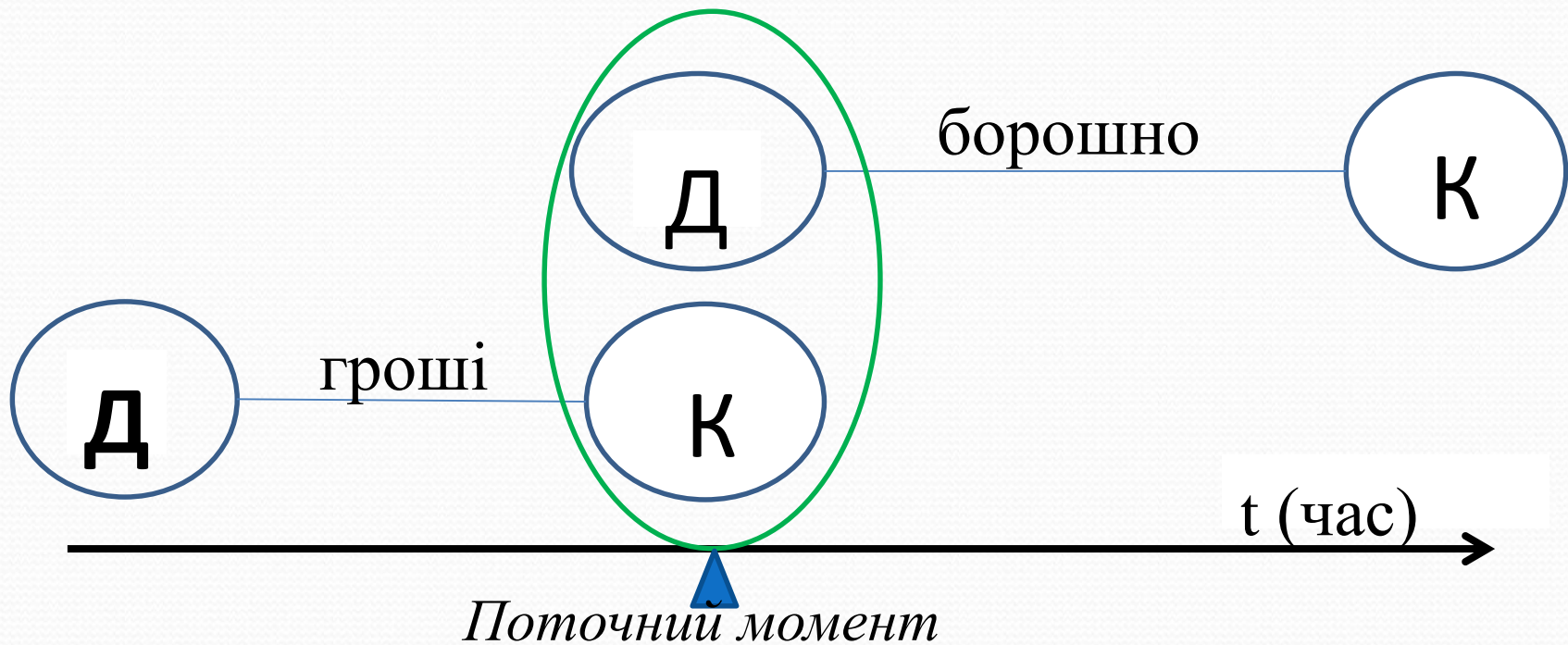
1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Підприємство 24 вересня ц.р. придбало борошно, за яке розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	борошно	готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	20 «Виробничі запаси»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта	Д	К
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків	Д 20 К 30	

Підприємство придбало борошно, за яке
розрахувалось готівкою в сумі 1000 грн.

Підприємство придбало борошно, за яке розраховувалось готівкою в сумі 1000 грн.

Бухгалтерською проводкою
називають зазначення рахунків, що
дебетуються і кредитуються і суми,
яка відображається в обліку.

**Кореспонденція рахунків + сума =
бухгалтерська проводка**

Обов'язкові складові запису господарської операції в обліку (навчальна мета)

- номер проводки;
- дата, коли відбулася операція;
- кореспонденція рахунків;
- грошова сума;
- номер і назва документа, який підтверджує операцію.

Приклад

1. 24 вересня 2013 р.

Д 20 К 30 1000 грн.

(Видатковий касовий ордер № 25, накладна № 34)

ПП "Модерн"

підприємство, організація

Типова форма № КО-2

Затверджена наказом Міністату
України від 15.02.1996 р. № 51

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

12345678

Код за УКУД

ВИДАТКОВИЙ КАСОВИЙ ОРДЕР

Номер документа	Дата складання		Коресп. рах., субрах.	Код аналітичного обліку	Сума		Код цільового призначення	
1	2	3	4	5	6		7	8
1	17.01.20xx		372	—	100	00	—	

Видати: Петрову Павлу Васильовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава: на господарські потреби

Додаток:

Керівник Іваненко

Головний бухгалтер Іваненко

Одержав: Сто грн. 00 коп.
(прописом)

"17" січня 20xx р.

Підпис Петров

За ВН №112812 від 31 липня 1997 р. виданого Ружинським РВУМВС України в Житомирській обл.
(записування, номер, дата та місце видання документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир Іваненко

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні		
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	Готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	Готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	372 «Розрахунки з підзвітною особою»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	Готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	372 «Розрахунки з підзвітною особою»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	Активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	Готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	372 «Розрахунки з підзвітною особою»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

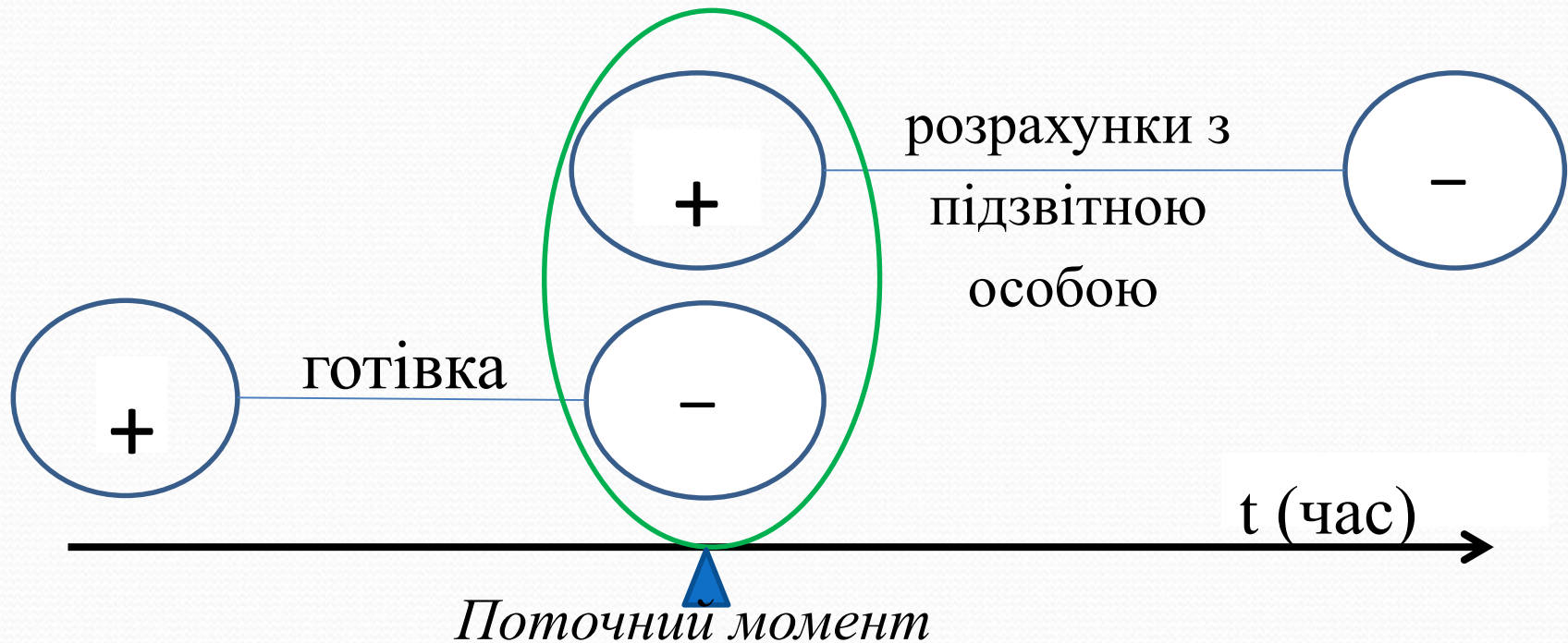

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	Готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	372 «Розрахунки з підзвітною особою»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта	Д	К
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

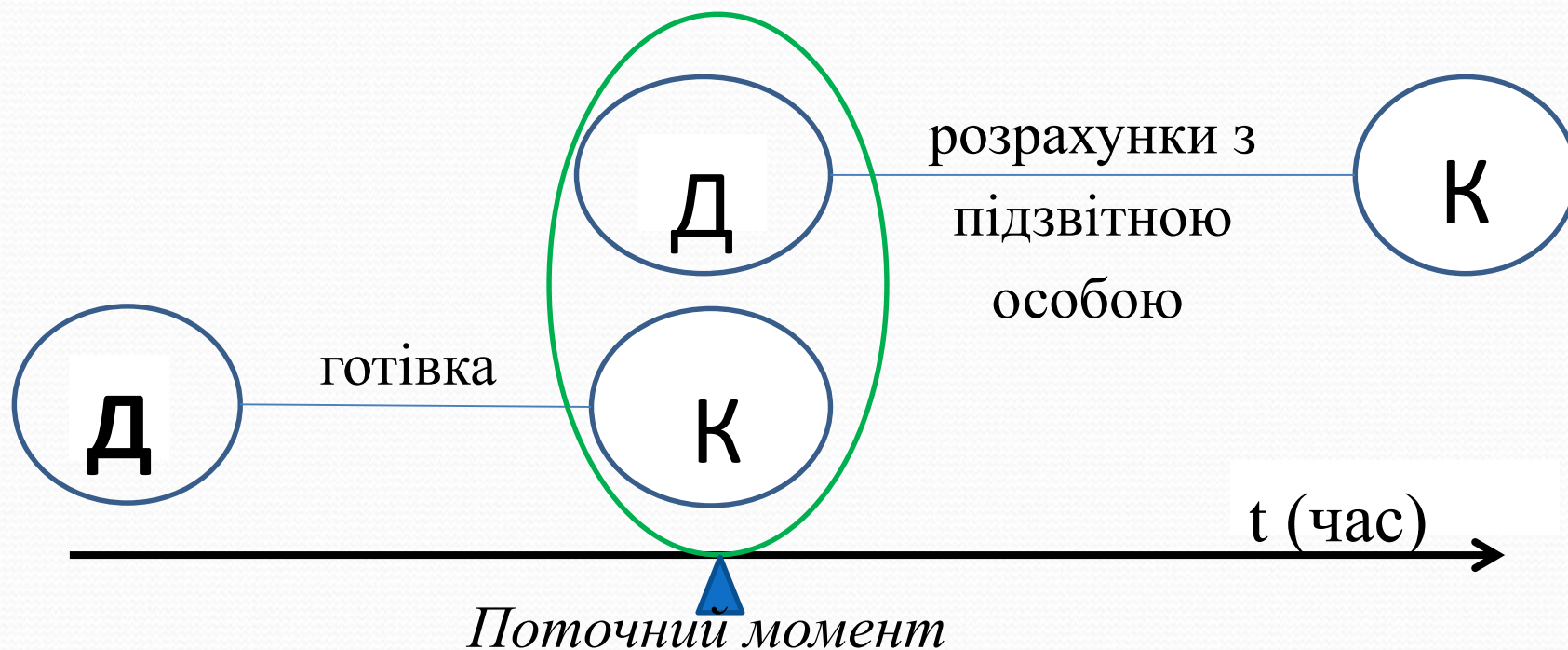
1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	Готівка
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	372 «Розрахунки з підзвітною особою»	30 «Готівка»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	активи
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↓
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта	Д	К
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків	Д 372 К 30	

Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби

Видано з каси Петрову П.В. 100 грн. на господарські потреби

Проводка

1. 17 січня 2013 р.

Д 372 К 30 1000 грн.

(Видатковий касовий ордер № 1)

Проставлення кореспонденції рахунків в
первинних документах називається
контитуванням документів.

Контитування документів первинного
обліку здійснюється із застосуванням,
щонайменше, коду класу й коду
синтетичного рахунку

ПП "Модерн"

підприємство, організація

Типова форма № КО-2

Затверджена наказом Міністату
України від 15.02.1996 р. № 51

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

12345678

Код за УКУД

ВИДАТКОВИЙ КАСОВИЙ ОРДЕР

Номер документа	Дата складання		Коресп. рах., субрах.	Код аналітичного обліку	Сума		Код цільового призначення	
1	2	3	4	5	6		7	8
1	17.01.20xx		372	—	100	00	—	

Видати: Петрову Павлу Васильовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава: на господарські потреби

Додаток:

Керівник Іваненко

Головний бухгалтер Іваненко

Одержав: Сто грн. 00 коп.
(прописом)

"17" січня 20xx р.

Підпис Петров

За ВН №112812 від 31 липня 1997 р. виданого Ружинським РВУМВС України в Житомирській обл.
(кабінетну книжку, номер, дата та місце видачі документів, який записав особу одержувача)

Видав касир Іваненко

"13" січня 20xx р.
НАКЛАДНА № 120

Кому ПП "Модерн"
Від кого ВАТ "Верстатбуд"
Довіреність _____
Через П.В. Петрова

№ з/п	Найменування	Кількість	Ціна, грн.	Сума, грн.
1	Верстат	1 <u>шт</u>	4500,00	4500,00
	Всього без ПДВ		4500,00	4500,00
	ПДВ (20 %)		900,00	900,00
	Загальна сума з ПДВ		5400,00	5400,00

Загальна сума прописом П'ять тисяч чотириста грн. 00 коп.

Відпустив Пилипченко

Прийняв Петров

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні		
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Верстат до встановлення	Кредиторська заборгованість перед постачальником (ПАТ «Верстатбуд»)
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти		
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Верстат до встановлення	Кредиторська заборгованість перед постачальником (ПАТ «Верстатбуд»)
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти		
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Верстат до встановлення	Кредиторська заборгованість перед постачальником (ПАТ «Верстатбуд»)
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	пасив
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів		
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

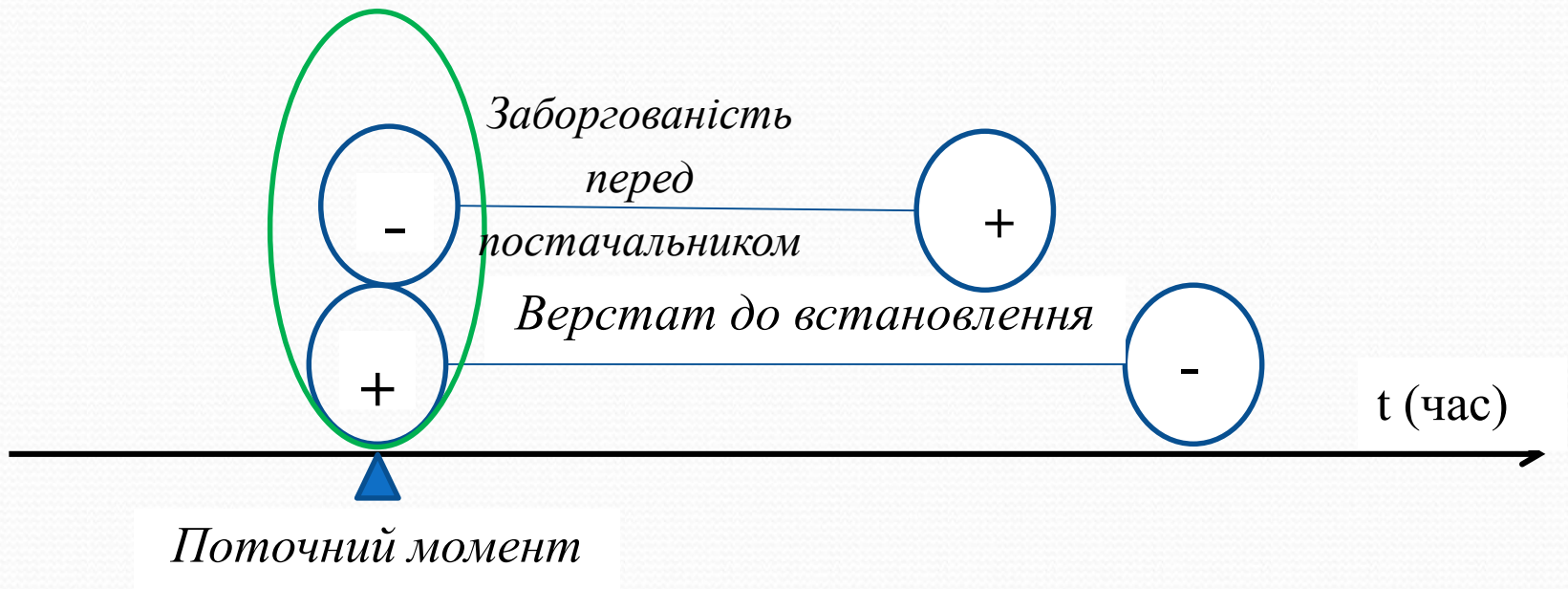

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Верстат до встановлення	Кредиторська заборгованість перед постачальником (ПАТ «Верстатбуд»)
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	пасив
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↑
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта		
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

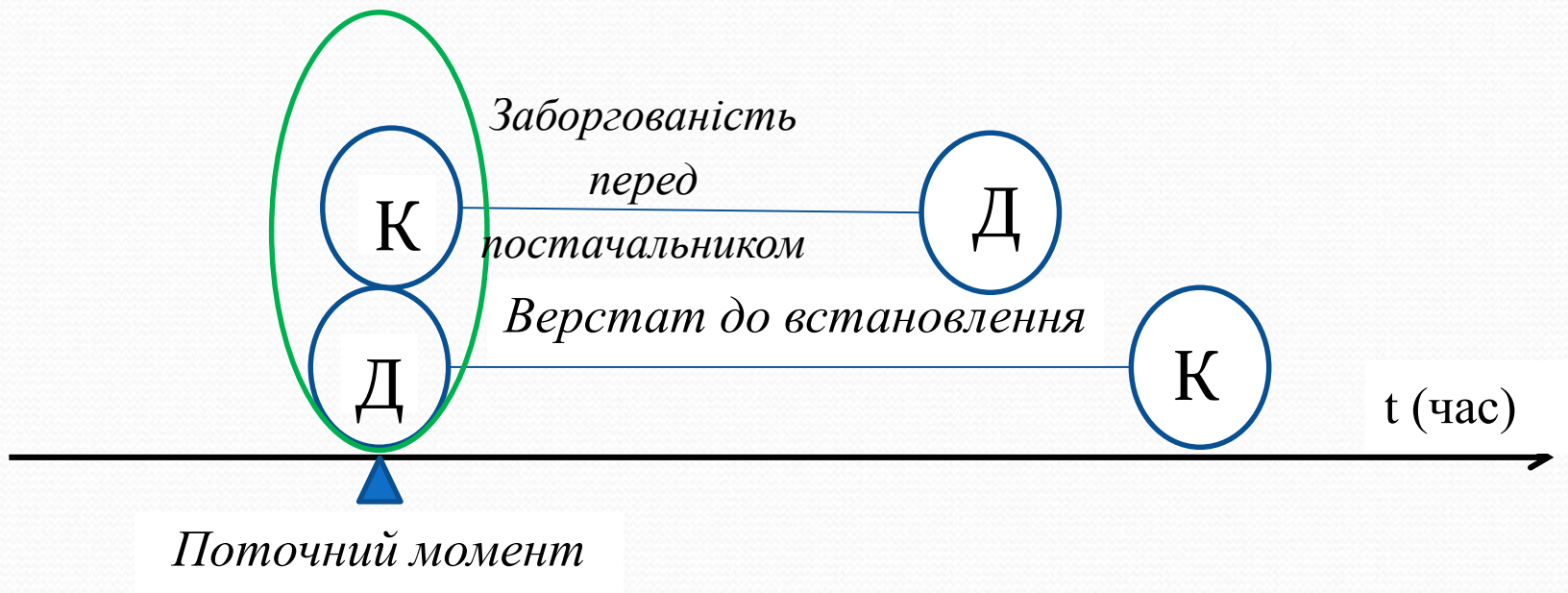
1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Верстат до встановлення	Кредиторська заборгованість перед постачальником (ПАТ «Верстатбуд»)
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	пасив
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↑
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта	Д	К
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків		

1	Виділяємо зміст та сутність господарської операції	Оприбутковано верстат вартістю 4500 грн. від ПАТ «Верстатбуд»	
2	Визначаємо, які об'єкти бухгалтерського обліку були задіяні	Верстат до встановлення	Кредиторська заборгованість перед постачальником (ПАТ «Верстатбуд»)
3	Визначаємо, на яких рахунках (шифр та назва) відображаються виділені об'єкти	15 «Капітальні інвестиції»	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4	Визначимо, до якого виду об'єктів бухгалтерського обліку належать дані об'єкти	активи	пасив
5	Визначаємо, які зміни відбулись з кожним із визначених об'єктів	↑	↑
6	Визначаємо, на якій стороні відповідних рахунків відображається така зміна об'єкта	Д	К
7	Зазначаємо кореспонденцію рахунків	Д 15 К 63	

Проводка

1. 13 січня 2013 р.
Д 15 К 63 4500 грн.
(Накладна № 120)

Перелік типових схем реєстрації та групування на рахунках фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку закріплено Інструкцією щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Взаємопов'язане відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку полягає в тому, що

- 1) запис господарської операції на одному рахунку викликає неодмінну необхідність запису цієї операції на іншому рахунку,
- 2) запис операції по дебету одного рахунку обумовлює її запис по кредиту іншого кореспондуючого рахунку.

Постулати подвійного запису

Л. Пачолі (1494 р.)

- сума дебетових оборотів завжди тотожня сумі кредитових оборотів в одній системі рахунків
сума ДО всіх рахунків = сума КО всіх рахунків
- сума дебетових сальдо завжди тотожня сумі кредитових сальдо в одній системі рахунків

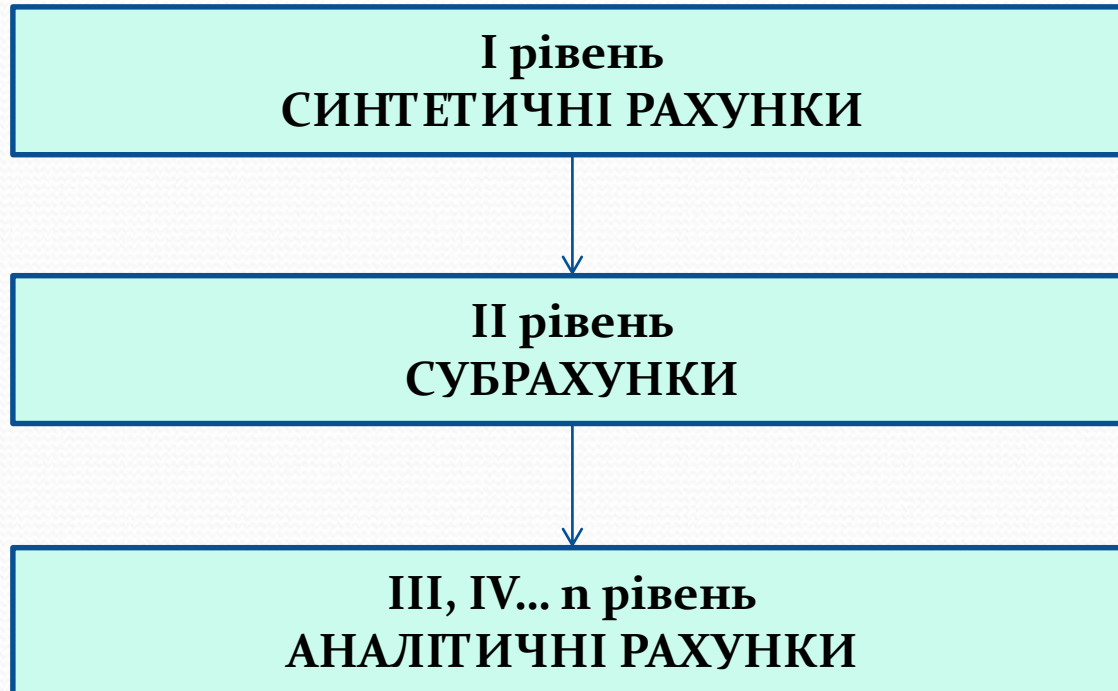
Актив = Пасиву

4.5. Синтетичні та аналітичні рахунки: поняття, призначення будова

Деталізація інформації на рахунках

Рахунки, призначені для
узагальненого групування та обліку
однорідних об'єктів бухгалтерського
обліку у грошовому вираженні,
називають **синтетичними**.

За допомогою синтетичних рахунків
здійснюють **синтетичний облік**,
який ведеться лише в грошових
вимірниках.

БУДОВА СИНТЕТИЧНИХ РАХУНКІВ

Дéбет	ДВОЗНАЧНИЙ код та назва активного рахунку	Крédит
<u>Сальдо</u> <u>початкове (s')</u>		
		
Дебетовий оборот		Кредитовий оборот
<u>Сальдо кінцеве (s'')</u>		

Дéбет	ДВОЗНАЧНИЙ код та назва пасивного рахунку	Крédит
<div>-</div>	<div><div><div>Сальдо початкове (s')</div><div>+</div></div></div>	
Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	
	<div><div>Сальдо кінцеве (s'')</div></div>	

Ознаки синтетичних рахунків

- Двозначний код, суворо визначений Планом рахунків
- Грошовий вимірник
- Узагальнена інформація, яка включається до фінансової звітності

**Субрахунки — це рахунки,
призначені для додаткового
групування об'єктів в межах даних
синтетичних рахунків.**

БУДОВА СУБРАХУНКІВ

Дéбет	ТРИЗНАЧНИЙ код та назва активного рахунку	Крédит
<u>Сальдо</u> <u>початкове (s')</u>		
		
Дебетовий оборот		Кредитовий оборот
<u>Сальдо кінцеве (s'')</u>		

Дéбет	ТРИЗНАЧНИЙ код та назва пасивного рахунку	Крédит
<div><div></div><div>-</div></div>	<div><div><div>Сальдо початкове (s')</div><div>+</div></div></div>	
Дебетовий оборот	Кредитовий оборот	
	<div><div>Сальдо кінцеве (s'')</div></div>	

Ознаки субрахунків

- Тризначний код, визначений Планом рахунків (можна додавати свої субрахунки)
- Грошовий вимірник
- Додаткове групування об'єктів в межах синтетичних рахунків

Рахунки, які відкриваються в розвиток синтетичних рахунків (або субрахунків) для деталізації інформації про окремі об'єкти обліку називаються
аналітичними.

Облік, що ведеться на аналітичних рахунках, називається аналітичним.

Розрізи аналітичного обліку для товарно-матеріальних цінностей та нематеріальних активів

- *Найменування*
- *Вид*
- *Якість*
- *Місце зберігання та матеріально
відповідальна особа*

Приклад деталізації інформації

I рівень
20 «Виробничі запаси»

II рівень

**201 «Сировина і
матеріали»**

203 «Паливо»

205 «Будівельні матеріали»

207 «Запасні частини»

III рівень

2031 «Тверде паливо»

2032 «Рідке паливо»

2033 «Газоподібне паливо»

IV рівень

20321 «Бензин»

20322 «Гас»

20323 «Мазут»

IV рівень

203211 «А-76»

203212 «А-95»

203213 «А-98»

V рівень

2032121 «АЗС № 6»

2032121 «АЗС № 5»

2032123 «АЗС № 4»

Структура аналітичного рахунку товарно-матеріальних цінностей та нематеріальних активів

Код та

Дéбет

назва активного рахунку, одиниця виміру

Крédит

Сальдо та № операції	Кількість	Ціна	Сума	Сальдо та № операції	Кількість	Ціна	Сума
Š							
Збільшення по рахунку				Зменшення по рахунку			
ДО				КО			
Š"							

Структура аналітичного рахунку товарно-матеріальних цінностей та нематеріальних активів

Дéбет

2032121 «Бензин А-95 на АЗС № 5», літри

Крédит

Сальдо та № операції	Кількість	Ціна	Сума	Сальдо та № операції	Кількість	Ціна	Сума
Š	1000	11,3	11300				
1)	100	11,3	1130	4)	900	11,3	10170
ДО	100	х	1130	КО	900	х	10170
Š"	200	11,3	2260				

Розрізи аналітичного обліку для рахунків розрахунків

- *Найменування контрагентів*
- *Номер і дата договору*
- *Місцезнаходження контрагентів*

Структура аналітичного рахунку дебіторської заборгованості

Код та

Дéбет

назва активного рахунку

Крédит

Ї

Збільшення по рахунку

Зменшення по рахунку

ДО

КО

Ї "

Структура аналітичного рахунку кредиторської заборгованості

Дéбет	Код та назва пасивного рахунку	Крédит
	§	
Зменшення по рахунку		Збільшення по рахунку
КО	ДО	
	§ "	

Приклад деталізації інформації

Д 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» К

	<u>₴ 6000</u>
3) 2000	1) 3000
4) 9000	2) 5000
	5) 8000
ДО 11000	КО 16000
	S'' 11000

631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками» К

	<u>₴ 6000</u>
3) 2000	1) 3000
4) 9000	2) 5000
	5) 8000
ДО 11000	КО 16000
	S'' 11000

Д ТзОВ «Добродій» К

	<u>₴ 1000</u>
3) 2000	1) 3000
ДО 2000	КО 3000
	S'' 2000

Д ПрАТ «Світязь» К

	<u>₴ 5000</u>
4) 9000	2) 5000
	5) 8000
ДО 9000	КО 13000
	S'' 9000

УВАГА!

Якщо синтетичний рахунок є активним, то і всі аналітичні рахунки, відкриті для його деталізації, також є активними.

Якщо синтетичний рахунок є пасивним, то і всі аналітичні рахунки, відкриті для його деталізації, також є пасивними.

Взаємозв'язок між рахунками синтетичного та аналітичного обліку

- сальдо на початок місяця за синтетичним рахунком має дорівнювати початковим залишкам аналітичних рахунків, відкритих до цього синтетичного рахунка;
- оборот за дебетом синтетичного рахунка дорівнює сумі дебетових оборотів за відкритими до нього аналітичними рахунками;
- оборот за кредитом синтетичного рахунка має дорівнювати сумі кредитових оборотів за відкритими до нього аналітичними рахунками;
- підсумкове сальдо за синтетичним рахунком дорівнює сумі підсумкових сальдо за відкритими до нього аналітичними рахунками.

Оборотна відомість являє собою
зведення оборотів і залишків за
рахунками за певний період часу.

Оборотна відомість рахунків синтетичного обліку

Код рахунку	Назва рахунку	Залишок на початок звітнього періоду		Оборот за звітний період		Залишок на кінець звітнього періоду	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Разом							

Оборотна відомість за синтетичними рахунками ТзОВ «Полісся» за лютий 2013 р.

Рахунок	Сальдо на 31.01		Обороти за лютий		Сальдо на 28.02	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10 «Основні засоби»	712000	—	168000	90000	790000	—
20 «Виробничі запаси»	36000	—	144000	100000	80000	—
23 «Виробництво»	4000	—	100000	—	104000	—
30 «Каса»	2000	—	28000	—	30000	—
31 «Рахунки в банках»	98000	—	—	78000	20000	—
40 «Зареєстрований капітал»	—	817000	90000	168000	—	895000
60 «Позики банків»	—	20000	20000	15000	—	15000
63 «Розрахунки з постачальниками»	—	15000	15000	114000	—	114000
Разом	852000	852000	565000	565000	1024000	1024000

Контрольні суми для оборотної відомості по синтетичних рахунках

- суми початкових сальдо по дебету активних рахунків = сумі початкових сальдо по кредиту пасивних рахунків (оскільки ці суми взяті відповідно з активу та пасиву балансу, де вони були рівні між собою) = валюті початкового балансу
- суми дебетових оборотів по всіх рахунках = сумі кредитових оборотів по всіх рахунках (що є наслідком подвійного запису);
- суми кінцевих сальдо по дебету активних рахунків = сумі кінцевих сальдо по кредиту пасивних рахунків = валюті кінцевого балансу

Увага!

Оборотні відомості за аналітичними рахунками складаються окремо по кожній групі аналітичних рахунків, що об'єднуються синтетичним рахунком.

Оборотна відомість рахунків аналітичного обліку для обліку розрахунків (в межах одного субрахунку)

Код рахунку	Назва аналітичних рахунків	Залишок на початок звітнього періоду		Обороти за звітний період		Залишок на кінець звітнього періоду	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Разом							

Оборотна відомість рахунків аналітичного обліку (для обліку товарно-матеріальних цінностей)

[illegible]

Етапи узагальнення даних бухгалтерського обліку

- підрахунок по всіх аналітичних та синтетичних рахунках дебетових та кредитових оборотів та виведення кінцевого сальдо;
- складання оборотних відомостей по аналітичних рахунках, та визначення підсумків в розрізі кожного показника відомості: початкових та кінцевих сальдо, дебетових та кредитових оборотів аналітичних рахунків;
- взаємна звірка даних аналітичного та синтетичного обліку. Розраховані на попередньому етапі підсумки порівнюються з аналогічними показниками синтетичного рахунку (вони повинні співпадати);
- складання оборотних відомостей по синтетичних рахунках, та визначення підсумків в розрізі кожного показника відомості: початкових та кінцевих сальдо, дебетових та кредитових оборотів аналітичних рахунків;
- складання балансу та інших форм звітності.

Самостійна робота

Скласти річний баланс діяльності ТзОВ «Полісся» за 2019 р., відобразивши наступні об'єкти:

<i>Назва рахунку</i>	<i>Сума, грн.</i>	<i>Назва рахунку</i>	<i>Сума, грн.</i>
Основні засоби	138900	Короткострокові кредити банку	87390
Інші необоротні матеріальні активи	59000	Поточний рахунок	23260
Сировина і матеріали	25700	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	39500
Векселі одержані	10000	Розрахунки з бюджетом	4000
Прибуток нерозподілений	11000	Розрахунки зі страхування	3000
МШП	20000	Розрахунки за виплатами працівникам	44000
Резервний капітал	62000	Розрахунки з різними дебіторами	2703
Виробництво	37575	Розрахунки з різними кредиторами	3940
Готова продукція	103378	Зареєстрований капітал	157386
Готівка	200	Капітал у дооцінках	8500